



## Language consultations: electronic database

<http://www.valodaskonsultacijas.lv/en/questions/931>

### Question

Kā pareizi: *Lai tur lūst* vai *plīst!* vai *Lai tur lūzt* vai *plīst!*

### Answer

Pareizi ir: *Lai tur lūst* vai *plīst!*

Darbības vārds *lūzt* nenoteiksmē (atbild uz jautājumu *Ko darīt?*) rakstāms ar līdzskani z. Īstenības izteiksmes vienkāršās tagadnes formās savukārt piedēkļa *-st-* priekšā saknes beigu līdzskanis zūd, tāpēc šajās formās vārds rakstāms bez līdzskanā z:

es lūstu	mēs lūstam
tu lūsti	jūs lūstat
viņš, viņa lūst	viņi, viņas lūst

Pagātnes (*es lūzu, tu lūzi, viņš lūza*) un nākotnes formās (*es lūzīšu, tu lūzīsi, viņš lūzīs*), protams, lietojams skaidri dzirdamais līdzskanis z.

Darbības vārda *lūzt* pareizrakstību var pārbaudīt, nemot talkā darbības vārdu *nirt* vai *mirt* formas: ja šo darbības vārdu formā ir lietots līdzskanis s, tātad līdzskanis s rakstāms arī atbilstošajā *lūzt* formā. Ja līdzskanā s darbības vārdu *nirt* vai *mirt* formās nav, tad ar līdzskani z rakstāmas atbilstošās *lūzt* formas:

*es šobrīd nirstu* – *es šobrīd lūstu;*

*kokс esot miris* – *kokс esot lūzis;*

*mirstošais zars* – *lūstošais zars;*

*ja tu aizietu, mana sirds mirtu* – *ja tu aizietu, mana sirds lūztu;*

*nirdams ezerā, viņš vienmēr aizķiedza acis* – *lūzdams ledū, viņš paspēja iekliegties.*

### Sources

Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca: *lūzt*

Auziņa, I. Latviešu valodas fonētiski fonoloģiskie procesi un likumi. *Latviešu valodas gramatika*. Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015, 84. lpp.

